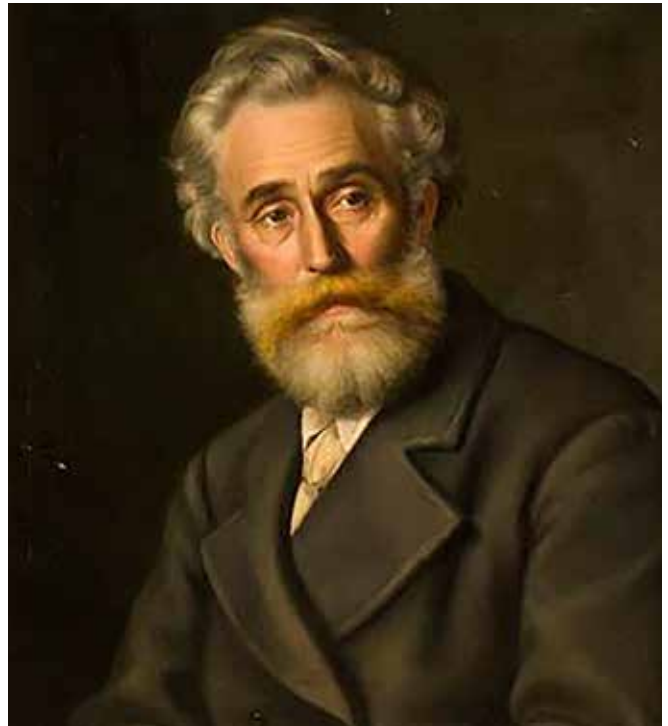
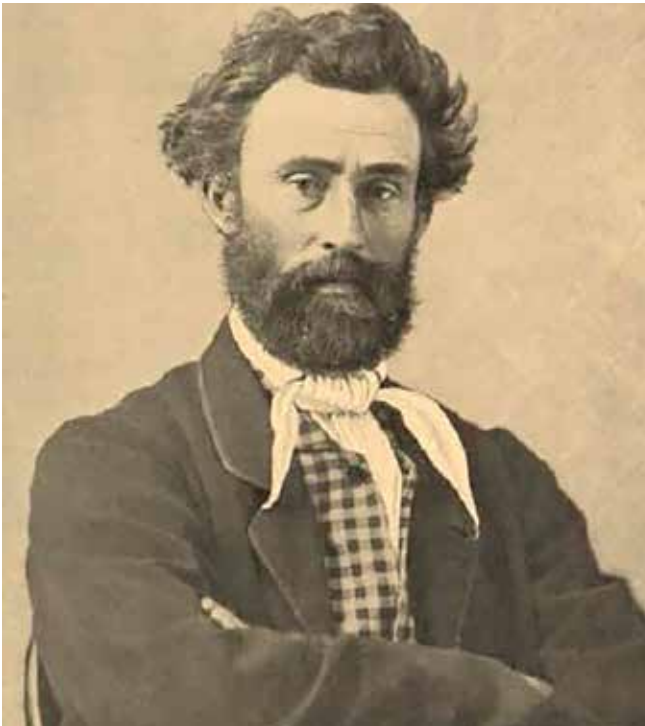

RØRVIG BY OG LAND

INDHOLD

MEDLEMSORIENTERING.....	3
SANDFLUGTEN 1. DEL.....	4
VILHELM KYHN OG RØRVIG	7
NYT AD HOC UDVALG.....	13
REFERAT FRA GENERALFORSAMLINGEN	14
UDVALGENES AKTIVITER	16
PÅ BESØG HOS KUNSTNEREN JORIT TELLERVO	18

FORSIDEFOTOS:

Fotografi af Vilhelm Kyhn fra slutningen af 1850'erne. Gengivet fra Kyhns Dødsboauktion februar 1904. Danmarks Kunstbibliotek.

*Ludovica Anina Thornam -
Portræt af Vilhelm Kyhn. 1868.
Statens Museum for Kunst. (KMS 2065).*

*B.C. Budtz Müller & Co. Fotografi af Vilhelm Kyhn ca. 1884.
Det kongelige Bibliotek.*

Anna Ancher. Portræt af Vilhelm Kyhn. 1903. Skagens Museum.

UDGIVER

Foreningen Rørvig By og Land,
www.rvbl.dk

REDAKTION:

Sct. Georgs Vej 7,
4500 Nykøbing Sj., tlf. 59 91 97 59

MEDLEMSKAB

Kr. 100,- pr. år. Kan tegnes ved henvendelse til et bestyrelsesmedlem eller på hjemmesiden.

Annoncesalg varetages af foreningens formidlingsudvalg.

TRYK OG LAYOUT:

Centertryk A/S, tlf. 59 43 20 39,
oplag 1200 eksemplarer.

Bestyrelsen i Rørvig By og Land

FORMAND, ANSVARSHAVENDE REDAKTØR

Henrik Larsen, Sct. Georgs Vej 7
4500 Nykøbing Sj., Tlf. 59 91 97 59
nukander@nyka.dk
Forretnings- og formidlingsudvalg

NÆSTFORMAND

Bo Bræstrup, Esplanaden 14, 3. th.
1263 København K., Tlf. 29 25 92 21
bo.brastrup@cclausen.dk
Mølleudvalg

SEKRETÆR OG KASSERER

Hans Normann, Vestergade 4
4581 Rørvig, Tlf. 59 96 13 05
hans.normann@mail.dk

BESTYRELSESMEDLEM

Flemming Hansen, Løvstræde 4
4581 Rørvig, Tlf. 26 16 88 12
til@flemming-h.dk

BESTYRELSESMEDLEM

Hanne Winther, Stænget 4
2820 Gentofte, Tlf. 61 61 78 61
Hanne.winther@maersk.com

BESTYRELSESMEDLEM

Marianne Ek, Smedestræde 4
4581 Rørvig, Tlf. 27 28 84 32
marianneek@mail.tele.dk

BESTYRELSESMEDLEM

Ove R. de Klauman, Gaudebjergvej 26,
Nakke
4500 Nykøbing Sj., Tlf. 59 91 84 78

BESTYRELSESMEDLEM

Svend Kirkegaard-Sørensen, Jollen 57
3070 Snekkersten, Tlf. 21 42 15 15
skirkegaardsorensen@hotmail.com
PR & aktivitetsudvalg

BESTYRELSESMEDLEM

Søren Ussing, Vestergade 25
4581 Rørvig, Tlf. 29 80 86 21
slussing@gmail.com
Byudvalg

BESTYRELSESMEDLEM

Troels Brandt, Gedebakken 1
3520 Farum, Tlf. 44 95 62 65
troels@brandt.mail.dk
Landudvalg

BESTYRELSESMEDLEM

Tommy Reenberg, Nørrevangsvej 112
4581 Rørvig, Tlf. 59 91 17 80
tommy.reenberg@kemetyl.com

BESTYRELSESMEDLEM

Søs Graae
Skolestien 14
4581 Rørvig, Tlf. 60 75 12 03
sgraee@live.dk

SUPPLEANT

Lasse Braae, Sophievej 10
4581 Rørvig, Tlf. 28 90 10 82
lassebraae@hotmail.com

KÆRE medlem

RØRVIG BY OG LAND – ER EN AKTIV FORENING. I VOR FORENING VIL VI GERNE UDBREDE KENDSKABET TIL RØRVIGOMRÅDETS SÆRLIGE NATURVÆRDIER, CHARMERENDE LANDSBYMILJØER OG ØVRIGE KULTURMILJØER, SAMT FORTÆLLE OM RØRVIGS HISTORIE.

Som led i dette har vi over sommeren gennemført en række aktiviteter.

Først og størst var mølledagen med marked. Den blev fyldigt beskrevet i bladet i sommer. Vi planlægger at gentage mølledagen søndag den 21. juni 2015.

Byvandringerne har gennem mange år været et fast indslag i sommerens aktiviteter i Rørvig. I sommer blev der gennemført 3 vandringer samt en i efterårsferien. Dette foregår nu i regi af ”Den gode historie”. Byvandringen i Nakke havde mærkværdigvis minimal tilslutning. Var vejret mon for godt, eller var dagen ikke den rigtige? Vi vil holde en pause i denne aktivitet næste år.

Cykelture og vandreture har også gennem årene været faste punkter i

foreningens sommerliv. I år besøgte vi Nakkehage strandområde efter at have besøgt Maarbjerg bakke med den smukke udsigt i udkanten af Nakke skov. Turen inkluderede også besøg i Ove Klaumans frugtplantage og vandring langs strandstien på Nakkehages sydøstspids.

Udflugter har også været en del af foreningens aktiviteter gennem årene. I år besøgte vi Hundested havn for at høre om havnens store forvandling fra fiskerihavn til kultur- og oplevelseshavn.

Lodshuset, det lille grønne hus på havnen, er foreningens faste kontaktpunkt til sommerens myldrende liv på havnen. I år var vi til stede lørdag og søndag i 5 weekender. Vi

får en glimrende og nyttig mulighed for at komme i kontakt med såvel medlemmer som ikke medlemmer. Ofte får vi nye medlemmer, og interesserede får mulighed for at købe vore forskellige effekter med relation til fortællingen om Rørvigs historie samt diverse postkort, og ikke mindst får vi en snak med rigtig mange om Rørvigs udvikling m.v. Denne aktivitet vil vi fastholde og forsøge at modernisere i den kommende sommer.

Vi opfordrer vore medlemmer til at kontakte os i bestyrelsen med forslag og ideer til den kommende sommers aktiviteter.

Svend Kirkegaard-Sørensen
Formand for PR & aktivitetsudvalget

freja

CAFE

www.cafe-freja.dk

Vi tilbyder bl.a.:

- **Brunch**
- **Sandwich**
- **Fadøl, kaffe, kage**
- **Gode chokolader**
- **Kvalitetsvine fra Skjold Burne**
- **Italiensk is**

Hilsen Hanne og Tove

freja

CAFE

www.cafe-freja.dk

Bagerstræde 3, 4581 Rørvig Tlf. 59 31 13 11

SANDFLUGTEN OG HØJSANDET I RØRVIG

1. DEL

Det er ikke som i andre byer – og her tænkes der ikke på borgerne, maden eller for den sags skyld havnen, men derimod kirken. Den ligger langt væk fra den smukke by Rørvig. Men det er sandet, som skal have ”skylden”. For da sandflugten for over 450 år siden lagde byen ved kirken fuldstændig øde og kun efterlod kirken i ensom majestæt midt i det forblæste landskab, blev byen, som dengang hed Isby, flyttet og genopstod på det sted, hvor byen Rørvig i dag ligger. For at dæmme op mod sandets skadelige virkning skabtes 300 år senere Holbæk Amts sandflugtsplantage, og i ly af denne er der senere opvokset en række private plantager, og det ene sommerhus efter det andet er blevet bygget – det har fuldstændig ændret

kirkenes omgivelser. Hvor der for bare 120-130 år siden var bart og tomt.

RØRVIG PRÆSTEGÅRD, BLEV DEN BYGGET PÅ EN SANDBANKE?

Man kan jo med rette spørge sig selv: - Hvorfor er der så få eller slet ingen rester at finde af den gamle bondeby – Isby, som byen hed ved kirken? Forklaringen skal sikkert søges i, at egnen var så træfattig, at beboerne bjærgede alt det træ, der kunne genbruges i de forladte gårde, og at de lerklinede mure smuldrede hen. Kun arnesten og syldsten blev efterladt. Da man i sin tid gravede grunden ud til præstegården midtvejs mellem byen og kirken, stødte man i en meters dybde på det gamle pløjelag. Præstegården ligger på en sandrevle, og den

gamle pastor HeIge Hostrup, der var en stor planteelsker og havevyrker, glædede sig altid ved bevidstheden om, at der dybt under flyvesandet fandtes god sjællandsk muld.

Første gang, man har hørt tale om sandflugt, er i 1527. Sandet skal dengang have ødelagt byens ene vang og delvis de to andre. Ligesom ved Jyllands Vestkyst består havbunden for en del af flyvesand, der med nordlig og nordvestlig vind har afsat et lag på strandbredden, hvorfra det er føjet ind over landet.

Vilhelm Bergsøe beskriver området og sandflugten i sin fortælling ”Bru- den fra Rørvig”.

Rørvigs Sande kaldes det øde klitdrag ved Rørvig, et større fiskerleje, hvor endog de lavere og mere uanselige huse synes ligesom træerne at have fået et drag i nakken fra nordvest.

Det er ikke uden grund, at tillægget ”Sande” er kommet til. De ældre fiskere fortæller om lejets frugtbare, marker og et vænge, var nok til tredive høveder. Da var der frugtbarhed og gode dage i Rørvig, og når en af de rige fiskere gav sin datter bort, kom stadsmusikanterne for at spille op ved brylluppet.

Da blev det en sommer med stærk tørke og et usædvanligt lavvande. Havet trak sig så langt tilbage, at man kunne gå tørskoet til de nærmeste vrage, og Rørvig fiskere skal have ”reddet” ikke så lidt dengang, fortælles det.

RØRVIG KIRKE

Rørvig Kirke med rejselade til alle – ingen sommerhuse i miles omkreds.

Træet har fået et nakkedrag af vinden.

Men da tørken havde varet i tre uger, fik man et herrens vejr fra nordvest med en storm, som ingen mand i egnen kunne mindes at have kendt mage til. Sandet rejste sig og dansede som snefnug ind over land; det føg sammen i driver overalt, hvor det traf en hindring på sin vej.

Det tilstoppede vigen, tilsandede engene, føg over mur og hegn, dækkede og begravede dem; trængte ind igennem hver sprække, hver åbning, hver skorsten, og tvang som askeregneren i Pompeji de ulykkelige beboere til at søge flugten.

I tre dage stod orkanen på, og da beboerne den fjerde dags aften ved solnedgang søgte tilbage, kunne ingen kende sin barndoms egn igen. Markerne, vigen, ja selv vigen var borte, og hvor husene før havde ligget, rødmede nu de golde klitter i den nedgående sols sidste stråler. Der var intet skel, intet hegn, intet

træ mere at opdage. Alt var bløde, hvide klitbakker, og midt imellem disse ragede kirkens sorte spir med sin guldføj tungsindigt frem, som vimplen på skibsmasten over det sunkne vrage.

»Det var Guds straf, fordi beboerne havde plyndret vrage, ved lavvandet«, argumenterede præsten.

Efter den tid blev der nød og fattigdom. Stadsmusikanterne spillede aldrig mere op ved noget bryllup, og den meste musik, man fra den tid hørte i lejet, var nordveststormen, som hvert for- og efterår spillede op til dans, når den piskede gennem marehalmen og de forkrøblede fyrretræer på de høje klitbakker.

Det er meget muligt, at den her ødelæggelse af det gamle Rørvig hører til en af de fastslåede fabler, hvorpå historien er så rig; muligt er det, at denne sandflod går langt længere

tilbage i tiden; men sikkert er det, at den giver egnen et præg af øde, sørgmodig forladthed, et præg, der fra naturen er gået over på menneskene, navnlig fiskerne, der her er mere tavse, ordknappe og indesluttede og i det hele mere lignende deres brødre fra Skagens og Ringkøbings klitsatte kyster.

GÅRDENE I RØRVIG

Gårdene i det gamle Rørvig hørte til Frue Kloster i Roskilde, hvis forstander på det tidspunkt, da sandflugten fandt sted, var den kendte Henrik Krummedige. I hans privatarkiv findes en brevveksling med bønderne. Disse breve giver et interessant billede af situationen. Det første brev er skrevet askeonsdag i året 1527 og er stilet til Henrik Krummedige med bøn fra 22 bønder om at få nedsat deres landgilde:

”Thi vi kan ikke længere yde der, thi Guds straf er overgæet os på den måde,

at sand helt har ødelagt vore ene vang (Vestervang) og en del af de to andre vange (Nørrevang og Søndervang). Tyngen er lige stor og snarere større end fordums. Nu er der nogle af gårdene øde, og flere bliver det snart, fordi her nu ikke er sådan avling, som der var i fordums tid”.

Brevet var signeret med sognepræsten Hans Perssøns, og der foreligger ikke noget om, hvilket svar præsten og bønderne fik, men to år efter skriver kong Frederik I selv til Henrik Krummedige og går i forbøn for de nødstedte bønder. Kongen rejste meget rundt i landet, og under et besøg i Nykøbing har han selv erkendt sig om skaden. Han sender brevet med sendemand til Henrik

Krummedige i Roskilde og beder ham ansætte et passende landgilde, så bønderne kan blive ved deres jord, og klostret ikke skal få øde og fordærvet gods. Antageligt har Henrik Krummedige rettet sig efter kongens henstilling, for af et 3. brev fra den senere foged ved klostret, Niels Person, til rigshovmester Eske Bille den 25. februar 1537 fremgår det, at bønderne nu vægrer sig ved at betale deres landgilde. De har til fogedens svende påstået, at de har brev på nedsættelse af afgiften, at de tilforn har klaget til Frederik d. I og efter dennes død til Kr. III over, at sand fordriver dem.

Der er nu ikke mere end 2 gårde, som giver korn i landgilde. De andre

giver penge, nogle 3 skilling ”somer halvt så meget”, skriver fogeden og tilføjer: ”Og I skal vel se det, når I kommer, når Gud vil, at de kunne give det landgilde for fiskevand og ildebrændsel, selv om de intet haver at så på! Man forstår, at de Rørvig bønder blev fiskere, skippere og lodser, når kronen forlangte landgilde af vandet, der omgav dem!”

Denne sandflugt, som totalt ændrede billedet af dette det nordøstligste hjørne af Odsherred, havde andre følger. En af de karakteristiske var dannelsen af Højsandet, der gennem mange år er og har været en turistattraktion i Rørvig, mere om den og klitfogedens arbejde næste gang.

Stranden ved Kattegat.

NYDAN BYG AS

Rørvigvej 221, 4500 Nykøbing Sj. - tlf. 5991 1623 - www.nydan.dk - mail nydan@nydan.dk

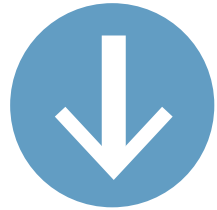

- Oplev Rørvigs SMUKKE natur inde i dit nye sommerhus
Nyt 102m2 sommerhus for kr. 965.000,00 med det hele...

- til de smukke omgivelser i Rørvig

VILHELM KYHN OG RØRVIG

I bogen ”Mellem Kattegat og Isefjord”, som vi i Rørvig Naturfredningsforening udgav tilbage i 2001, havde den daværende museumsinspektør for Odsherred Kunstmuseum Gitte Valentiner et kapitel om malerne i Rørvig, som blandt andet beskrev landskabsmaleren Vilhelm Kyhns malerier fra Rørvig. Siden da har Kyhn fået en større opmærksomhed. For to år siden gennemførte Randers Kunstmuseum, Fuglsang Kunstmuseum på Lolland, Ribe Kunstmuseum, Herning Kunstmuseum og Bornholms Kunstmuseum i fælleskab en større udstilling om Kyhns værker, og udgav i denne forbindelse i 2012 en større bog om Kyhn.¹ Det var den største samlede udstilling om Kyhn siden mindeud-

stillingen i 1919 på Charlottenborg, den såkaldte ”Hundredårsudstilling”. Udstillingen fokuserede naturligt nok på Kyhns inspiration fra de steder, hvor museerne havde deres rødder. I denne artikel vil vi prøve at vise, hvor stor betydning Rørvig havde for Kyhn.

Kyhn var født i 1819 på Frederiksberg, uddannet som kobberstikker og optaget på Kunstakademiet i 1836, hvor han bl.a. havde Eckersberg som privatlærer. Han blev færdig herfra i 1846 med sølvmedalje, og havde allerede i 1845 vundet kunstakademiets Neuhausenske pris for et billede fra Dyrehaven. Han udstillede regelmæssigt på Charlottenborg fra 1843 og frem til sin død i 1903. I 1850-52

var han på studierejse til Holland, Belgien, Frankrig og Italien. Efter hjemkomsten stiftede han i 1853 sammen med bl.a. Vilhelm Marstrand den Danske Radérforening. Samme år blev han inviteret på sommerophold hos amtmanden i Vejle, den nationalliberale Orla Lehmann. Dette markerede begyndelsen på mange ophold hos Lehmann og i det hele taget det østjyske område, også omfattende Skanderborg og senere Ry, som vi skal høre mere om.

I efteråret 1853 blev han gift med Pauline Petrine Leisner og fik året efter datteren Sarah-Gyrithe, i 1858 datteren Inger og kort efter Dagmar, og endelig i 1861 sønnen Svend-Carl, som også blev maler, men som

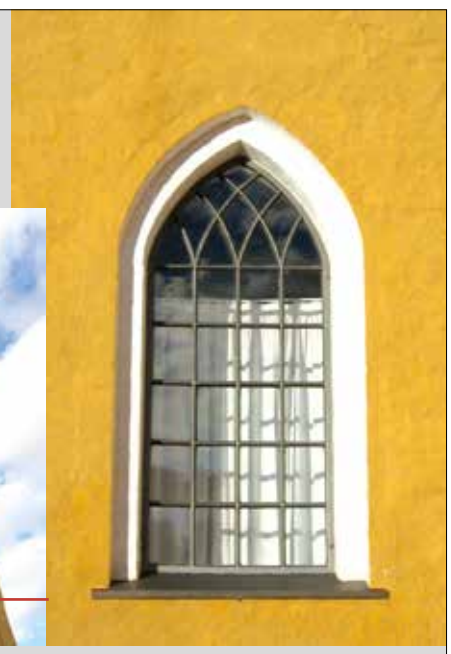
Malerfirmaet

**HANSEN &
NIELSEN** ApS

- et team af dygtige faglærte medarbejdere, parate med stor erfaring, og hvor ethvert arbejde altid er i de bedste hænder.

MØLLEBAKKEN 11
4581 RØRVIG
TLF. 59 91 91 82

www.malerhn.dk

døde allerede i 1890. Kyhn boede og havde sit atelier på Gamle Vester-Farimagtsvei 5 i København, ud til Sankt Jørgens Sø i et dengang landligt område. I 1881 flyttede familien over på den anden side af søen, til Danasvej 8.

Kyhn var på en særegen måde både fremsynet mod nye tendenser og konservativ. Han malede med rødder i den nationalromantiske inspiration med landskabsmaleriet som det centrale og var meget vellidt blandt landets national-liberale, men skulle senere vise sig modstræberisk mod nye tendenser, især inspirationen fra den franske impressionisme, som er velkendt hos bl.a. Skagens-malerne.

I 1863 oprettede han landets første malerskole for kvinder, da kvinder ikke kunne optages på Kunstakademiet før 1908, dog blev Tegne- og Kunstindustriskolen for Kvinder, som var tilknyttet Akademiet, oprettet i 1887 efter initiativ fra en række kvindelige malere. Kyhn virkede for sin kvindelige malerskole frem til 1895 og underviste over 75 kvindelige malere med Anna Ancher fra 1875-78, som den mest kendte. Kyhn var dog ikke specielt begejstret for Anna Ancher som maler og rådede hende til at opgive malerkunsten og søsætte sin malerkasse, da hun blev gift med Michael Ancher i 1880. Som bekendt fulgte hun – heldigvis – ikke hans råd.

I perioden 1871-1879 blev hans haveatelier samlingssted for en række unge kunstnere, kendt som Huleakademiet. Det blev en slags forløber for Kunstnernes Frie Studieskoler, som blev oprettet i 1882 med Laurits Tuxen som leder og Krøyer som lærer i protest mod den forældede undervisning på Kunstakademiet.

Fra omkring 1870 blev Kyhn anset som mesteren i landskabskunst sammen med Lundbye, og i Hundredårs-udstillingens katalog blev Købke, Lundbye, Skovgaard

og Kyhn beskrevet som det store firkløver i dansk landskabskunst.² I 1870 blev han medlem af Akademiet, og i 1879 blev han Ridder af Dannebrog. Han trak sig fra Akademiet allerede i 1882 bl.a. efter en intern strid over et forslag om at indstille netop et Krøyer-værk til udstillingsmedaljen. Kyhn var som nævnt ikke meget for den udenlandske, især franske inspiration, som mange danske kunstnere tog til sig i disse år. Guldalderens sidste forkæmper er han blevet kaldt.

Kyhn har malet i snart sagt alle egne af Danmark, lad os bare nævne; København, Dyrehaven, Øverød, Tårnbæk, Helsingør, Hellebæk, Hornbæk, Frederikssund, Falster, Guldborgsund, Bornholm, Fåborg, Lillebælt, Haderslev, Vejle, Horsens, Bisholt ved Horsens, Skanderborg, Silkeborg, Ry, Rye, Hald ved Viborg, Randers, Mariager, Hadsund, Bulbjerg, Kandestederne, Skagen og –naturligvis– Rørvig.

Der er ikke nogen tvivl om, at Ry mellem Skanderborg og Silkeborg var Kyhns foretrukne sommersted. Han beskrev selv Ry som sit åndelige fødested. Fra de tidligste besøg i 1840'rne kom han tilbagevendende hvert år fra 1866 til sin død i 1903, altså i 37 år! Typisk kom han derfra midt på sommeren hen til efterårets begyndelse.

Men det bemærkelsesværdige er, at Rørvig også var et meget betydeligt sted for ham i et omfang, som ikke helt er fremgået af den store udstilling og bogen. Vi har opdateret og revideret Gitte Valentiners værkfortegnelse for Rørvig, som dengang omfattede omkring 22 billeder,³ og fundet flere billeder fra museerne, i privateje, samt billeder fremkommet efter en yderligere gennemgang af Charlottenborgs kataloger og Kyhns dødsboauktioner. I det hele har han malet omkring 40-46 billeder fra Rørvig (usikkerheden skyldes mulige dubletter og enkelte usikre i stedfæstelse). Det skal ses i forhold til,

at Kyhn samlet anslås at have malet over 400 malerier.

Billeddateringer og breve viser nu, at han har været i Rørvig i hvert fald i årene 1862, 1874, 1880, 1883, 1884, 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891 og 1894. Altså i 12 år over en periode på 32 år, næsten uafbrudt hver sommer i 1880'rne. Han boede på Lodsoldermandsgården, som havde bevilling til gæstgiveri lang tid før, kroen åbnede omkring 1886. Det er nærliggende at forestille sig, at åbningen i 1879 af ny togforbindelser til Frederikssund med færgeforbindelse til Rørvig var startskuddet til Kyhns mange rejser til Rørvig, ligesom han tog toget fra København til Ry. Fra billedtitler, billed- og brevdateringer kan vi se, at Kyhn især kom i Rørvig i juni og juli måned. Det er derfor rimeligt at antage, at han i mange år tilbragte den første del af sommeren i Rørvig og den anden del i Ry. En kronologisk oversigt over Kyhns værker med tilknytning til Rørvig er vist på vores hjemmeside.

Lad os fæstne os ved nogle billeder, som ikke er vist i ”Mellem Kattegat og Isefjord”.

På Den Hirschsprungske Samling findes et maleri af Kyhn fra 1887, gengivet på den næste side. Det viser Rørvig Hede og Skansebugten og udsigten mod Hundested. Der er ikke nogen bebyggelse. Kolerahuset ved Skansen, som efter sigende skulle være opført 1879, og som er vist på postkortet nederst på siden, kan bevidst være udeladt af kunstneren. De to fiskerhuse, som også kan ses på postkortet, blev først bygget omkring 1907. Selv om motivet er enkelt, er maleriet utroligt detaljeret udført. Maleriet blev vist på Charlottenborg i 1888 og købt af Den Hirschsprungske Samling samme år. N.P. Mols er muligvis blevet inspireret til at male næsten samme motiv 12 år senere. Mols udstillede også på Charlottenborg og har utvivlsomt været bekendt med Kyhns billeder.

Vilhelm Kyhn. Sommereftermiddag ved Isefjorden. 1887. Olie på lærred. 68,9x97,1 cm. Den Hirschsprungeske Samling. Inv. nr. 250, anskaffet 1888.

Udsnit, som igen viser Kyhns detaljerighed. Hundested udgør en sparsom bebyggelse.

Tilsvarende motiv malet af N.P. Mols 1899.

Postkort fra omkring 1916 med Treschows hus i forgrunden.

Vilhelm Kyhn. Parti fra Iseffjorden. 1888. 78x100 cm. Solgt på Bruun Rasmussen 2005. Privateje.

Udsnit af billedet, som igen viser detaljerigdommen. Bemærk stensætningen foran havnen.

Holger Drachmanns tilsvarende motiv fra 1886. Privateje.

Vilhelm Melbye: Rørvig Strand. Svenske sildefiskere ved bryggen – stille Septemberdag. 1879.

Året efter, 1888, malede Kyhn fra samme område på stranden ved Skanse Kroen øst for Rørvig Havn "Parti fra Isefjorden",⁴ men nu med motivet vendt mod syd, mod Rørvig havn med Skredbjerg på Nakke i baggrunden. Kyhns billede af kystpartiet viser en solskinsrig dag, åbenbart lidt atypisk for denne sommer efter Kyhns brev til sin ven maleren Lorenz Frølich fra Rørvig i slutningen af juli: "Intet Ljus og ingen Apparer. Så synger jeg om trent hver Dag. Det er til at blive sur af. Engang imellem stæle sig ud og sidde i Våde med dansende Lærred. Dag ind Dag ud Blæst, Regn, Regn, Blæst".⁵

Holger Drachmann malede to år tidligere næsten samme motiv og fra næsten samme sted. Drachmann var i Rørvig i 1886 med sin familie

i to omgange afbrudt af en rejse til Edward Grieg i Bergen. Flere af Drachmanns tegninger er dateret juni 1886, og Kyhn var også i Rørvig i juni 1886, så de to kunstnere har formentlig tilbragt tid sammen. Yderligere har Vilhelm Melbye malet Rørvig Havn fra samme vinkel, men lidt tættere på, allerede i 1879, idet han ligesom Kyhn boede på Lodsoldermandsgården. Kyhn har sandsynligvis set Melbyes billede, eftersom det blev vist på Det kongelige Akademi udstilling på Charlottenborg i 1879, hvor Kyhn selv udstillede.

Begge Kyhns her omtalte malerier er malet fra et areal, som senere blev erhvervet af Frederik Treschow til Torbenfeldt (1870-1948). Hvad der i denne forbindelse er interessant er, at Kyhn fik et legat netop fra Treschows legater i 1898.⁶ Om der er en

sammenhæng her kan ikke siges med sikkerhed. Frederik Treschow blev cand.jur. i 1895, og i 1896 blev han gift med Olga Uhlendorff. Hun var storesøster til balletmester Gustav Uhlendorff, som kom til Rørvig omkring 1899, og i 1900 erhvervede det markante hus på Toldbodvej 70. Frederik Treschow blev hofjægermester i 1907 og købte omkring 1908/1910 fra Lodsmerkegård på Nørrevang 4 tønder land ved Skansehagevej ud til stranden, og senere i 1918 yderligere 16 tønder land mose og sandareal øst herfor.⁷ Hans søn hofjægermester Fritz Treschow ejer i dag arealerne ud til stranden.⁸

Et tredje maleri, som er værd at nævne, er fra 1892, "Sommerformiddag ved Rørvig". Motivet viser, hvor markant stenalderskrænten på Rørvig-halvøen var dengang.

Vilhelm Kyhn: Sommerformiddag ved Rørvig. 1890. 109x162. Erhvervet 1892 af Fyns Kunstmuseum, Odense, i dag BRANDTS – Museum for kunst og visuel kultur.

Det store spørgsmål er imidlertid, hvor maleriet præcist er udført. Hvorfra kan man se skrænterne med vand ude til venstre, som vist på maleriet? En mulighed kan være et motiv fra Skansehage mod Vadse Hoved, men bevoksningen til højre i billedet er for stor for Skansehage, hvor der ifølge de andre malerier ikke var skovbevoksning. Yderligere er der sivbevoksning ved vandet, hvilket ikke passer med Skansehagebugten. En anden mulighed kunne være et motiv fra Flyndersø mod skrænten over mod Vibrands Mose og Dybesøskrænten til højre, men bevoksningen til højre i maleriet passer dårligt med forholdene ved Flyndersø.

Den mest sandsynlige stedfæstelse er fra Dybesøs sydlige del med orientering mod Dybesøskrænten, hvor Strandhotellet senere blev opført.

Den venstre del af skrænten går langs Dybesø, den højre del fortsætter mod syd og udgøres af Højsandet. Bevoksningen til højre i maleriet kan passe med den "nye" plantage. Amtet påbegyndte tilplantningen af flyvesandsarealerne efter overtagelsen fra staten i 1867. Skoven til højre i billedet kan derfor være omkring 20 år gammel, da Kyhn malede billedet.

Dette stemmer også med, at Kyhn allerede tidligere havde malet herude. Det næste og sidste billede viser et maleri udført af Kyhn to år tidligere - i 1888, malet i samme område. Motivet viser Dybesø og Kattegat adskilt af den smalle tange set fra Højsand en sommeraften, hvor "mosekonens bryg" over Dybesø er vist. Retningen er stort set den modsatte i forhold til det tidligere billede, og motivet viser den nordøstlige side af

Højsandet. Igen havde Drachmann to år tidligere, i juni 1886, tegnet herude.⁹

Det ser ud til, at Kyhn sidste gang var i Rørvig i 1894, hvor han nu var blevet 75 år. Ud over alderen kan baggrunden være følgende: På Lodsoldermansgården, hvor Kyhn boede, var Peter Jensen lodsoldermænd fra 1850 og helt frem til 1893, hvor han gik på pension som 76-årig, og hvor hans svigersøn Jeppe Signius Holst overtog. Hans søster og to døtre er afbildet på et par af Kyhns malerier, og Kyhn må således have kendt familien vældig godt. Da Kyhn kom til Rørvig i 1894 og nu oplevede, at han ikke mere havde Peter Jensen som den aktive vært, som han havde været vant til, kan det være, at Kyhn oplevede, at en epoke var slut her. Peter Jensen døde i 1897.

Dansk Sommeraften. Mosekonen brygger. 1888. Olie 109x163. Solgt på Bruun Rasmussen 2004. Privateje.

- ¹ "Vilhelm Kyhn & det danske landskabsmaleri". Redigeret af Gertrud Olsner og Karina Lykke Grand. Aarhus Universitetsforlag 2012.
- ² Vilhelm Kyhn. 1819-1903. Hundreårsudstilling. Et udvalg af hans værker. Foreningen for National Kunst. Oktober 1919. Indledningsomtale ved P. Johansen.
- ³ "Mellem Kattegat og Isefjord". Rørvig Naturfredningsforening. 2001. Note 1, s. 284. viser 22 værker. 2 er imidlertid næppe fra Rørvig, nr. iii, som snarere er fra Roskilde Fjord, og nr. xii.
- ⁴ Dette maleri blev fejlagtigt i den store Kyhn-udstilling henført til Roskilde Fjord. Se www.vilhelmkyhn.dk
- ⁵ Brev Fra Kyhn til Maleren L. Frølich. 30.7.1888. Afs. Rørvig. Ny Kgl. Samling 3386. Henvisningen meddelt af Holger Reenberg til Gitte Valentiner.
- ⁶ Weilbach's biografi om Vilhelm Kyhn, v. Holger Reenberg. Se f.eks. www.kulturarv.dk
- ⁷ Ady Rechnitzer. Livet på Rørvig-egnens slægtsgårde. "Lodsmærkegård", Nørrevangsvej 96 s. 7-25. Udstykninger fra Lodsmærkegård er omtalt s. 24.
- ⁸ En anden sammenhæng kan være, at Kyhns nære jævnaldrende ven, maleren Lorenz Frølich (1820-1908) i andet ægteskab 1878 var gift med Benedicte Ulfspærre Treschow, hvis store broder Carl Adolph Rothe Treschow var legatbestyrer fra 1870, og hvis lille broder Christian Rosenkilde Treschow var fader til Frederik Treschow, som kom til Rørvig i begyndelsen af 1900-tallet.
- ⁹ Se tegningerne i Mellem Kattegat og Isefjord s. 274.

NYT AD HOC UDVALG – TIL REGISTRERING AF STIER PÅ RØRVIGHALVØEN

Bestyrelsen har besluttet at gøre en indsats for at få udarbejdet en bedre registrering af stierne på Rørvighalvøen. Der findes mange stier, som kan benyttes, men som ikke er officielt registreret.

Der er derfor nedsat et udvalg, som vil opsamle oplysninger om stierne. Vi opfordrer alle til at bidrage med viden. Hvis man har lyst til at deltage i arbejdet, så er alle velkomne.

Fra bestyrelsen er det Søs Graae, som koordinerer. Se kontaktoplysninger på side 2 i bladet.

På vores hjemmeside www.rvbl.dk findes flere turforslag, og jo bedre information der kan skabes om stierne, jo bedre oplevelser kan alle få, når man tager rundt i området.

Brug luften som fremtidens varmekilde

Den grønne teknologi i en luft-til-vand varmepumpe sikrer billig nærvarme og store besparelser i forhold til f.eks. oliefyr

En luft-til-vand varmepumpe vil kunne afløse f.eks. et oliefyr og reducere varmeregningen markant - mellem 40 og 50%. Den fordelagtige økonomi skyldes, at hver gang varmepumpen bruger 1 kWh strøm, producerer den ca. 4 kWh varme

Nedsættelsen af elpriser gør det nu endnu mere attraktivt, at udskifte din gamle oliekedel med en varmepumpe. Med en varmepumpe kan du fremover regne med en yderligere besparelse på 29,4 øre pr. kWh på forbrug over 4.000 kWh pr. år i forhold til den normale elpris.

Find varmepumpen til dit hus på:
www.w-varmepumper.dk

Nørrevangsvej 23, 4581 Rørvig
Tlf. 59 91 94 74, www.rovrigvvs.dk

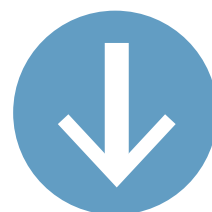
Rådgivende Ingeniør
Ole Lentz APS

Skanseshagevej 5, 4581 Rørvig
Tlf. 59 91 94 80, www.olelentz.dk

-weishaupt-

REFERAT FRA GENERALFORSAMLINGEN DEN 15. AUGUST 2014 PÅ RØRVIG CENTRET.

DER VAR CA. 95 DELTAGERE INKL. BESTYRELSEN. TROELS OG BJØRN HAVDE MELDT AFBUD.

1. Valg af dirigent. Henrik Larsen, formand, bød velkommen og fortalte, at vi havde henlagt generalforsamlingen til Rørvig Centret fra Sognegården, fordi man søger en ny bestyrer dertil. Majken Nevermann blev foreslået som dirigent og blev enstemmigt valgt. Majken Nevermann konstaterede, at generalforsamlingen var lovligt varslet i bladet og på vores hjemmeside. En person

mente, at man burde indkalde pr. mail. Dette blev tilbagevist af Henrik Larsen, som fortalte, at vi ikke har alle mail adresser, samt mange glemmer at informere om ny adresse.

2. Aflæggelse af beretning. Henrik Larsen præsenterede bestyrelsen. Herefter berettede Henrik Larsen om det forgangne år. Teksten til denne beretning findes efter re-

feratet. Interesserede spurgte om, hvad der skal ske i havnen. Efter det gamle færgeløje er fjernet, kommer der ikke til at ske mere før end 2015, eftersom de penge, der skulle bruges til forbedring af tilkørsel, desværre er brugt til udbedring af havnen efter stormen. Der blev spurgt om en eventuel lempelse af byggelinje mod kysten. Bo Bræstrup svarede, at det ikke kommer til at berøre Rørvig. En

- deltager kunne ønske en bæk opsat på Korshage. Da Korshage er fredet, må der ikke opsættes bænke her. Der blev spurgt, om bestyrelsen vidste noget om, hvad der skal ske med Højskolen. Ingen kender de nøjagtige planer. Dog ønsker den nye ejer ikke at hæve byggeprocenten på grunden. Beretningen blev herefter godkendt.
3. Forelæggelse af regnskab. Regnskabet har ligget på RVBL's hjemmeside. For dem, der ikke havde set det, blev der delt kopier ud. Vores kasserer Bjarne Langkilde gennemgik regnskabet. Desværre var der af forskellige årsager en del restancer. En del medlemmer mangler at betale kontingent. Andre var desværre afgået ved døden. Otto Grahalm spurgte, om der var tilbagegang i medlemstallet, hvilken blev bekræftet. Simon Kristensen ønskede et specifikt regnskab for udgifter vedrørende medlemsbladet. Der blev spurgt, om der havde været ekstraordinære udgifter i det nye regnskabsår indtil nu. Bjarne Langkilde fortalte, at det havde der ikke. Regnskabet blev herefter godkendt.
 4. Forelæggelse af budget. Budgettet blev godkendt uden anmærkninger. Kontingentet blev fortsat vedtaget til at være kr. 100,- pr år. Dog vil der blive pålagt kr. 20,- for rykkergebyr.
 5. Forslag fra medlemmer og bestyrelse. Der var ingen.
 6. Valg af bestyrelse. Henrik Larsen, Hanne Winther, Svend Kirkegaard-Sørensen, Søren Ussing samt Troels Brandt var alle villige til genvalg. Og det blev de. Bjørn Svenlin udtræder, men fortsætter i møllelauget. Bjarne Langkilde udtræder af bestyrelsen efter mange år som kasserer. Søs Graae blev valgt ind som nyt medlem af bestyrelsen. Ingen yderligere medlemmer ønskede at komme med i bestyrelsen. Lasse Braae var på valg som suppleant og blev genvalgt. Der var ingen som ønskede at indtræde på den ledige plads som suppleant.
 7. Valg af revisor. Majken Nevermann og Steen Dirch Poulsen blev valgt. Søren Mosbæk blev genvalgt som suppleant.
 8. Eventuelt. Marianne Ek ønskede færre biler i havnen og opfordrede alle til at cykle eller gå til havnen. Nogle foreslog at bruge markedspladsen til parkering. Der blev nævnt, at det ikke er muligt, grundet en gammel servitut. Nogen mente, at kommunen prioriterede bilerne mest. Andre mente, det var kun i 6 uger, der var parkeringsproblemer. Simon Kristensen mente, at der skal være mulighed for at køre til havnen i bil for bl.a. at komme til bådene. Stor applaus.

Majken Nevermann takkede for god ro og orden og nedlagde herefter hvervet som dirigent.

Henrik takkede Majken Nevermann for hendes indsats og informerede om, at der nu var pause med kaffe, småkager, øl og sodavand i foyeren på RVBL's regning.

Efter pausen fortalte Einar Olsen om sin tid i Rørvig.

RØRVIG BY OG LAND

NATUR, KULTURMILJØ OG LOKALHISTORIE

Foreningen Rørvig By og Land er dannet i 2012 ved en fusion af Bevaringsforeningen for Rørvig Sogn og Rørvig Naturfredningsforening

Tækkefirmaet

Max Akselbo

Fjordvænget 15
4581 Rørvig

Tlf./fax 59 32 42 52

Mobil 21 29 77 07

m.akselbo@hotmail.com

UDVALGENES AKTIVITER

BYUDVALGET

Udvalget har beskæftiget sig med de få byggesager, som der har været i det forløbne år og afgivet hørings-svar, når kommunen har henvendt sig. Der har ikke været sager, som har givet anledning til indvendinger til det ansøgte.

Udvalget har også brugt en del tid på at arbejde med en folder, som tænkes udleveret til ejere og købere af ejendomme inden for området, hvor den nye lokalplan for Rørvig, lokalplan 2011-36, gælder. Folderen har til formål at oplyse om de punkter, som man særligt skal være opmærksom på, når og hvis man ønsker at forandre på en eksisterende ejendom.

Det har vist sig, at selv om der i en købsaftale står, at ejendommen er omfattet af lokalplanen, så er det ikke alle, som får sat sig ind i den. Derfor laver foreningen en "læs let" udgave for at hjælpe og gøre det lettere at komme i gang.

LANDUDVALGET

Udvalgets opgaver har primært handlet om spørgsmålet om kyst-

sikringen af området ved Dybesø og Flyndersø, hvor stormen Bodil satte sine aftryk. En række interessenter har nedsat en styregruppe, som er i dialog med Odsherred Kommune omkring overvejelser omkring fremtidig kystbeskyttelse.

Det er et arbejde, som vil tage nogen tid, og vi vil følge processen og orientere, når der foreligger noget mere konkret.

MØLLEUDVALGET

Sommerens arrangement med Åben Mølle, som blev afholdt på en helt ny måde var en stor succes. Der er nu udarbejdet informationsplancher, som kan anvendes de næste år.

Mølleudvalget indkaldes i første kvartal af det nye år med henblik på planlægningen af næste års aktiviteter og Dansk Mølledag den 21. juni 2015.

FORMIDLINGSUDVALGET

Igen i dette blad har lokalhistoriker og medlem af foreningen Claus Marcussen, Nykøbing skrevet et indlæg. Denne gang om sandflugten.

Claus Marcussen vil løbende levere artikler til bladet. Ud over at skrive til lokalavisen holder Claus Marcussen en række foredrag, og har på eget forlag udgivet flere bøger om lokalhistorie fra Nykøbing og Rørvig..

Vi har også fået sorteret i vores arkiver og fundet det gamle materiale frem, som skal digitaliseres. Claus Marcussen har lovet at hjælpe os med denne proces, som selvsagt vil tage noget tid, så det er en opgave, som vil køre hen over vinteren. Når materialerne er digitaliseret, så vil det blive lettere at formidle det på bl.a. foreningens hjemmeside. Vi glæder os til at kunne vise de gamle foto fra Rørvig og omegn.

Foreningens hjemmeside trænger til opdatering. Siden vil snarest blive ajourført.

AKTIVITETSUDVALGET

Udvalgets gøremål igennem året er beskrevet på side 3 i bladet.

Mejeriet Billesborg – om livet på mejeriet Billesborg og udsalgene i Nykøbing og Rørvig.

Ny bog af lokalhistoriker Claus Marcussen

170 sider historie om Billesborg mejeri, der havde udsalg i Rørvig.
Bestilling: på forlagets hjemmeside: www.hilsenfraodsherred.dk
Eller kontakt forfatteren Claus Marcussen, 4042-5398, eller på e-mail: claus@hilsenfraodsherred.dk

Husk!
terterrassen på
Langesøvej

Tale med
kitekt
til
M
på byg
Ikke af
plads
af

Ring af
merhustøkken
vægge med
perlestab

LINDEGAARDBYG udfører små som
store opgaver og er ikke længere væk
end dette telefonnr. 22 26 70 94...

Ring og lad os få en snak om din
opgave, så kommer vi og kigger på det.

LINDEGAARDBYG Totalentreprise
Fagentreprise
Nybyg
Til- og ombygning
Renoveringsopgaver

bygaranti
www.liggaranti.dk

Ved Møllen 11 - 4581 Rørvig - Tlf: 22 26 70 94
www.lindegaardbyg.com

EUROSPAR

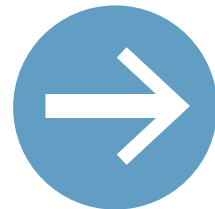
LAVPRISSUPERMARKED

Smedestræde 9 • 4581 Rørvig • Tlf. 5991 8011 • Åbent 363 dage om året

PÅ BESØG HOS KUNSTNEREN JORIT TELLERVO

UMIDDELBART ER DET SIGNALER AF OPTIMISME OG GLÆDE, DER STRÅLER FRA DE FARVEMÆTTEDE MALERIER AF JORIT TELLERVO. – MEN LIGE NU LIGGER DET STØRSTE ARBEJDSPRES PÅ AT FÆRDIGGØRE PROJEKTET OM EN NY SORGFORSTÅELSE I DANMARK. PÅ VIDENCENTRET PAVI I KØBENHAVN.

AF FLEMMING HANSEN

For nogle år siden startedes et frugtbart samarbejde med pottemager Bjarne Puggaard i Snertinge. Han drejer bl.a. porcelænskop- perne, som er blevet et meget eftertragtet stykke unika.

I sommermånederne tages den store have i brug som udeatelier.

Jorit har altid haft et godt øje til Rørvig. Familien har fra den tidligere bolig i København søgt til Rørvig de sidste 20 år på alle årstider for at indfange motiver i naturen og male. Og der har længe spiret en idé om at bosætte sig i Rørvig. For fem år siden blev der investeret i Bojes tidligere grønthandlerbolig i Løvstræde.

Trods en del pendling til PAVI, Videncentret for Rehabilitering og Palliation i København, er det lykkedes at blive godt integreret. Og samtidig få de to arbejdsprojekter til at harmonere. Bygaarden er som skabt til kunstnerisk udfoldelse for malerægtesparret. Med god plads og udsigt til fjordens skiftende lys, udnyttes alle 300 kvadratmeter til arbejde og fremvisning af værker. Der er rift om rundvisninger på gården, når kunstnerne slår dørene op i "Kunstdage i Pinsen".

Jorit Tellervo er som datter af to billedkunstnere, fra barn oplært i at male og tegne. At male var i barndomshjemmet ligeså naturligt som at spise og sove. Denne livsform er fortsat i voksenlivet, hvor en konstant lyst til at fortolke naturens form og farve er hverdagens puls.

De seneste år har opmærksomheden været på de rum, der opstår mellem blomster. Ofte gengivet på store lærreder, der giver tilskuerne en fornemmelse af at kunne træde ind i motivet og blive omsluttet af form og en insisterende farvemæthed.

I foråret 2015, præsenterer Jorit Tellervo resultater fra et udviklingsprojekt der omhandler sorg ved tab af ægtefælle eller samlever. Gennem en bogudgivelse, et OBS-program og oplysningsmateriale skal der spre-

des viden om ny sorgforståelse og sorgstøttemuligheder i befolkningen. Ideer til projektet opstår under de rolige timer bag lærredet, hvor begge hjernens halvdele er sat på arbejde.

Få mere at vide på Jorit Tellervos hjemmeside:
www.tellervo.dk

Galleributik, åben efter behov.
Bygaarden, Løvstræde 4
4581 Rørvig
Tlf 26 16 68 12

Jorit Tellervo i sit lyse atelier på Bygaarden i Rørvig

Er det svært at sælge sit fritidshus?

Det kommer an på, hvem du spørger.

Har du et fritidshus, du vil sælge? Så har vi højst sandsynligt en køber. Lige nu oplever vi nemlig stor efterspørgsel på alle typer fritidshuse, og derfor er det et rigtig godt tidspunkt, hvis du skal sælge. Kontakt os på tlf. for en uforpligtende snak, og hør, hvordan vi kan hjælpe dig med dit boligsalg.

danbolig

SAMARBEJDER MED NORDEA

danbolig Højby - Ellinge Lyng - Lyngvej 77, 4573 Højby · Tlf: 59303161 · hoejby@danbolig.dk
danbolig Nykøbing Sj. · Tryknergården - Vesterbro 1, 4500 Nykøbing Sj. · Tlf: 59913838 · nykoebing-sj@danbolig.dk

danbolig Højby - Ellinge Lyng & Nykøbing Sj.
Statsaut. Ejendomsmægler, MDE · Tlf: 5930 3161 / 5991 3838 · www.danbolig.dk